

F. t. l. om ændr. i l. om adoption.

have karakter af et fast og varigt forhold, der kan træde i stedet for et virkeligt slægtskab; men der har såvel her i landet som i Norge og Sverige vist sig at være tilfælde, hvor man må finde det urimeligt overfor adoptanterne, at de ikke har nogen mulighed for at få adoptivforholdet ophævet. Det gælder navnlig tilfælde, hvor det efter adoptionen har vist sig, at barnet er åndssvagt. I de sidste 8 år har justitsministeriet således mindst haft 3 henvendelser om ophævelse af adoptivforhold af denne grund, hvilke henvendelser ministeriet har måttet afvise. I sådanne tilfælde vil adoptanterne have påtaget sig større besvær med barnets pasning eller større økonomiske forpligtelser ved dets anbringelse på åndssvageanstalt, end man med rimelighed kan forlange i betragtning af, at deres forventninger om at få et normalt barn samtidig er blevet skuffede.

Tilsvarende forhold kan komme frem, hvor barnet lider af sindssygdom eller anden betydelig sjælelig mangel, f. eks. psykopati i højere grad, og ligeledes, hvor barnet viser sig at lide af en betydelig legemlig mangel, f. eks. døvstumhed, eller af en alvorlig og langvarig sygdom.

Justitsministeriet har forelagt retslægerådet spørgsmålet om indførelse af adgang til ophævelse af adoptivforholdet i sådanne tilfælde, og retslægerådet har udtalt, at en sådan ordning ville forekomme rådet ikke blot berettiget og rimelig, men også på grundlag af foreliggende erfaringer i høj grad ønskelig, hvorfor rådet ubetinget har anbefalet, at den søges indført.

Allerede fordi det i reglen vil dreje sig om mindreårige adoptivbørn, bør afgørelsen af disse sager henlægges til domstolene. Det kræves derhos efter lovforslaget, at lidelsen eller manglen hos barnet må antages at hidrøre fra tiden før adoptionen, idet det må anses for rimeligt, at adoptanten bærer risikoen for de ulemper, der kan følge af forhold hos barnet, der opstår efter adoptionen. Men selvom lidelsen eller manglen må antages at stamme fra tiden før adoptionen, skønnes der ikke at være grund til at tillade ophævelse af forholdet, hvis adoptanten ved adoptionen var bekendt dermed.

Risikoen for at adoptere et barn, der lider af en af de omhandlede mangler eller lidelser, kan ikke afværges ved, at der foreskrives lægeundersøgelse af barnet inden adoptionen, idet det ofte ikke vil være muligt at konstatere tilstedeværelsen af de omhandlede forhold hos små børn, og det ville ikke være rigtigt at udelukke adoption af børn under en vis alder, da det almindeligvis

må antages, at det er bedst stemmende med adoptanternes, børnenes og disses forældres interesser, at adoptionen sker på et tidligt stadium af barnets liv.

Spørgsmålet om, hvorvidt et adoptivforhold skal ophæves i henhold til den foreslåede bestemmelse, bør — for at det ikke skal medføre for stor usikkerhed i forholdet — afgøres inden en vis frist, og man har derfor i forslaget i overensstemmelse med de norske og svenske love foreskrevet, at sag herom skal anlægges inden 5 år fra adoptionsbevillingens meddelelse. Inden 5 år vil de i forslaget omhandlede mangler normalt have givet sig tilkende, således at adoptanterne har haft anledning til at søge forholdet ophævet, såfremt de ønsker det.

Som følge af reglen i adoptionslovens § 27 vil den nye ophævelsesbestemmelse også komme til anvendelse på adoptivforhold, der er stiftede inden den nye lovs ikrafttræden, for så vidt sag rejses inden 5 år fra adoptionsbevillingens dato. I den svenske lov af 5. maj 1944 findes der en overgangsbestemmelse, hvorefter den nye regel i et år fra lovens ikrafttræden kan anvendes på tidligere skete adoptioner, uanset om den i loven fastsatte frist af 5 år er forløbet ved lovens ikrafttræden. En tilsvarende bestemmelse er ikke optaget i den norske lov; men da der her i landet, som ovenfor anført, har vist sig praktisk trang til en regel, der åbner adgang til ophævelse også af ældre adoptivforhold, har man ment det rigtigt i forslagets § 4 at optage en overgangsbestemmelse svarende til den svenske.

Til § 3.

Adoptionslovens § 21 indeholder særlige bestemmelser om ophævelse af adoptivforhold i tilfælde af, at ægtefæller har et fælles adoptivbarn. Adoptivforholdet kan da kun ophæves i forhold til begge ægtefæller; sker det ved overenskomst i henhold til lovens § 18, må begge ægtefæller derfor tiltræde overenskomsten, og ophævelse ved dom i henhold til lovens § 20 må ikke ske efter påstand af den ene ægtefælle alene, medmindre omstændighederne i særlig grad taler derfor.

§ 21 indeholder desuden bestemmelse om, at ophævelse af et adoptivforhold i de i §§ 19 og 20 omtalte tilfælde kan ske, selv om de der nævnte forhold kun gælder den ene af adoptanterne.

Disse bestemmelser berøres ikke af lovforslaget bortset fra en redaktionel ændring, der følger af den foreslåede ændring i § 20; men der foreslås tilføjet en bestemmelse om, at ophævelse af et adoptivforhold i medfør af